

Följande frågor vill DHR Skåne få svar på från Region Skånes politiska partier.

Vi skulle uppskatta om ni kort beskrev er inställning på respektive fråga, framför allt på regional nivå. Vi vill undvika diskussioner om det ni skriver är korrekt och förankrat inom partiet och vill därför att ni uppger i vilket dokument vi kan kontrollera detta. Vi är inte intresserade av valbroschyrer utan vill ha exakta uppgifter från styrande dokument.

Detsamma gäller på vilket sätt ni har försökt genomföra era ställningstaganden. Vi vill inte ha svepande formuleringar utan besked om vilka förslag som lagts, när det skedde och var. Detsamma gäller för interpellationer och svar på dem.

Stort Tack för er medverkan! Vi behöver era svar 2022-08-05 till skanelan@dhr.se. Svaren kommer att sammanställas och presenteras till skånska media och våra medlemmar.

DHR Skånes styrelse genom

Elin Bengtsson

Pressansvarig

skanelan@dhr.se

telefonnummer 070-5424233, nås 13.00 - 17.00

Carolina Nordbeck

ordförande

skanelan@dhr.se

070-3063712 nås efter 15.00

Efterfölja FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, svenska byggnormer och lagstiftning.

Under det senaste året har flera stora beslut tagits där man brutit mot tillgänglighet för alla, gällande bygglagstiftning (inomhus och utomhus) och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Region Skåne har under perioden inte efterföljt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Ett nytt reglemente för färdtjänst antogs av regionfullmäktige 20200416 utan att ha varit på remiss till funktionshinderföreningarna eller ens de egna råden där det finns representanter från dessa. Därmed bryter Region Skåne mot FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 4 stycke 3 och 5, se nedan. Detta trots att ansvariga tjänstemän kontaktats och dialog efterfrågats. Man menade att det räckte med att tala med enskilda färdtjänstanvändare om deras åsikter och erfarenheter. En enskild person, oavsett hur mycket hen använder färdtjänst, kan inte samla på sig den breda kunskap som finns inom funktionshinderföreningarna med tusentals medlemmar.

Idag ser man ibland tillgänglighet och användbarhet av den byggda miljön som ett särintresse istället för det allmänna intresse som det är enligt "Kommittédirektiv 1992:104 Översyn av plan- och bygglagen, m.m." sid 4. Detta finns sedan dess inskrivet i Plan- och bygglagens "2 kap. Allmänna och enskilda intressen",

Aktuellt exempel är spårvägen i Lund som är en miljardsatsning från Region Skåne och Lunds kommun för att länka samman Lunds centrum med Brunnshögsområdet inklusive MaxLab IV och ESS. Man har byggt helt nya spår från Clemenstorget vid Lund järnvägsstation förbi Skånes Universitetssjukhus och tekniska högskolan. Helt nya spårvagnar har beställts. Problemet är att man inte följt gällande lagstiftning avseende nivåskillnader. Nivåskillnaden är för närvarande 70 mm (i praktiken eventuellt mer på vissa hållplatser) mellan vagn och perrong när nivåskillnader inomhus bara får vara maximalt 25 mm och då med fasade kanter och utomhus ska fasas av till 0-kant vid övergångsställen. Efter anmälningar till DO eftersom en rullstolsburen person inte kunde ta sig ombord/av själv på ett säkert sätt gjordes en (temporär ?) lösning med manuell ramp som spårvagnsföraren ska lägga ut/sätta tillbaka.

Fråga:

- Är ni beredda att se till att tillgänglighet för alla, gällande bygglagstiftning (inomhus och utomhus) och FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning efterlevs inom Region Skåne?
- Hur kommer ni att göra det?

Sammanställning av partiernas svar:

Centerpartiet ser det som en självklarhet att det ska vara en tillgänglighet för alla i Region Skånes lokaler. Man vill att alla offentliga lokaler tillgänglighetsanpassas.

I det nationella funktionshindermanifestet står det tydligt att Centerpartiet vill att all samhällsplanering ska reflekteras av ett funktionsnedsättningsperspektiv, men också att det tillsätts en utredning av hur staten kan stärka förutsättningarna för kommuner och regioner att bidra till att Sverige efterlever FN-konventionen i praktiken.

Kristdemokraterna anser att det är en självklarhet att människor med funktionsnedsättning ska ha rätt att delta i samhället på lika villkor i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det medför att kollektivtrafik och byggnader som alla vårdcentraler inom Region Skåne ska vara helt och hållet tillgänglighetsanpassade. Samarbete med funktionshinderrörelsen är viktigt, bland annat inom Funktionshinderrådet.

”Program för att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning” samt att varje nämnd/styrelse ska ta fram handlingsplaner för genomförande tas upp.

I riksdagen har man lagt en motion ”En funktionshinderspolitik att lita på” om att få fram underlag om hur FN:s konventioner efterlevs. Vikten av att tillgängligheten beaktas vid samhällsbyggnads- och bostadsplanering samt tillgänglighet i det offentliga rummet betonas. Man krävde att bristande tillgänglighet skulle inkluderas i diskrimineringslagen och den 1 januari 2015 infördes det.

Moderaterna understryker att lagstiftning och andra regler är minimikrav och att sunt förnuft ska tillämpas. Bästa möjliga förutsättningar ska skapas för tillgängligheten i Region Skånes verksamheter. Gällande lagstiftning och de internationella överenskommelser som Sverige anslutit sig till ska följas.

MP tar upp att alla individer är olika och samhället ska inte bara vara utformat för de som utgör normen. FN:s konvention om rättigheter för funktionsnedsättning måste följas i Region Skåne.

Funktionshinderföreningars synpunkter ska alltid efterfrågas och ges politisk vikt vid beslut.

Att främja ett mer hållbart byggande och bidra till att minska miljö- och klimatpåverkan och omställningen till en cirkulär ekonomi inom byggsektorn är en viktig fråga för Miljöpartiet. I ett hållbart byggande ingår att byggnader ska vara funktionsanpassade och tillgängliga för alla. Fått igenom i regionfullmäktige att Region Skånes program för att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättningar återremitterades. Fått igenom att alla ska kunna yttra sig över det planerade nya sjukhusbygget i Lund. Yrkat i regionfullmäktige att förändringsförslag i färdtjänst reglementet skulle konsekvens och kostnads utredas. Deltog inte i beslutet när yrkandet avslogs.

Socialdemokraterna menar att för att nå ett socialt hållbart Skåne ska medborgarna behandlas likvärdigt. Man vill nå full delaktighet i samhället för alla genom att identifiera och undanröja hinder. De mänskliga rättigheterna ska vara grundläggande i Region Skånes verksamhet. Kunskap om olika gruppers levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut, prioriteringar samt uppföljningar och utvärderingar.

Man ställde sig bakom ”Program för att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning”. Samtliga nämnder och styrelser fick i uppdrag att beakta programmet i arbetet med verksamhetsplan och budget under planperioden.

Vänsterpartiet är beredda att se till att tillgänglighet gäller alla och kommer fortsätta kämpa för att Region Skåne förbättrar sig inom detta område. Genom att skriva motioner, lämna in initiativ och hålla debatten levande som tidigare mandatperioder ska tillgängligheten förbättras. Konkreta exempel togs upp. Samarbete med funktionshinderrörelsen genom dialog och förankring är mycket viktigt. Genom att använda sig av ”Den svåraste resan” kan hinder undanröjas och kollektivtrafiken bli mer jämlik. Det tas upp som alternativ till att satsa enbart på arbetspendling för personer utan funktionsnedsättningar eller behov som tar tid. Medel har avsatts i partiets budgetförslag och finansiering sker genom skattehöjning.

Sverigedemokraterna vill att Sverige även antar FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som lag som Barnkonventionen är idag och har motionerat om det i Sveriges riksdag. Genom att göra konventionen till svensk lag kan rättigheterna i konventionen åberopas av olika myndigheter och i domstol. Om konventionen blir gällande som lag kan den ensam läggas till grund för myndigheters beslut i mål och ärenden och blir dessutom tillämplig på samtliga rättsområden.

Regionen ska givetvis följa svensk bygglagstiftning vid nybyggnation och ombyggnation. Det behövs inga beslut för det. Skulle det visa sig att lagstiftningen inte följts beror det på misstag och vi kan inte besluta bort den mänskliga faktorn.

Tillgång till specialistkompetens

Våra medlemmars behov är ofta för svåra för en ordinarie Vårdcentral att hantera. Det är idag svårt att få kontakt med kompetent specialist. Vi behöver möjlighet att snabbt få kontakt med kompetent personal för att få nödvändiga utredningar gjorda av t. ex specialistläkare,

psykologer, psykiater, arbetsterapeuter, sjukgymnaster mfl. Idag finns det ingen självklar enhet att vända sig till. Våra medlemmar hänvisas ofta runt.

Eftersom Region Skåne vill satsa mer på Vårdcentralerna anser vi att en lösning skulle kunna vara att det finns åtminstone en VC i Skåne med specialkompetens inom ortopedi, rehabilitering, psykiatri och allmänläkare som är tillgänglig för alla vårdsökande i hela Skåne. Det behövs en helhetssyn på patientens hälsa för en fungerande livssituation samt för att rättvisande läkarintyg/utlåtanden ska kunna utfärdas till t. ex Försäkringskassan vid ansökan om LSS, sjukersättning, handikappersättning/merkostnadsersättning mm. Även vid fondansökningar krävs det ofta specialistutlåtanden. Det behöver även finnas tillräckligt med arbetstid avsatt för att kunna skriva intygen. Idag säger sjukvårdspersonal att de inte hinner skriva de intyg vi behöver. Dessutom händer det att intyg underkänns av t. ex Försäkringskassan för att de anser att det inte fyllts i på korrekt sätt.

Med fungerande sjukresor skulle det möjliggöra att underlaget för en specialiserad Vårdcentral skulle bli tillräckligt stort. Dessutom skulle extra medel för multisjukdom underlätta.

Allt detta stöds av Region Skånes egen utredning Primärvård för vuxna med funktionsnedsättning En utredning om förbättringsmöjligheter inom Skåne 2017-09- 12.

Under perioden fanns det två vårdcentraler i Skåne som hade specialkompetens, Möllevångens vårdcentral i Malmö kommun samt en i Bjärred i Lomma kommun. Den förstnämnda kan man som rullstolsburen inte komma in i receptionen eftersom hissen är felkonstruerad. På den sistnämndas hemsida står det inte något om att de är specialiserade så vi antar det har upphört.

När vi söker på Region Skånes hemsida så går det inte att hitta vårdcentraler med specialkompetens för personer med funktionsnedsättning. Vi har använt olika sökkombinationer såsom personer med funktionsnedsättning, vårdcentral, Skåne med olika tillägg utan resultat. Inte ens på sidan vard.skane.se under "Hitta vård" går det att hitta. Vi har även sökt på den rubrik som Möllevångens vårdcentral använder "Mottagning för vuxna med varaktig funktionsnedsättning" utan att få resultat. Om vi inte hade känt till att Möllevångens vårdcentral ska vara specialiserad hade vi aldrig hittat dit. Det visar att Region Skånes hemsida inte är gjord på ett tillgängligt sätt.

Frågor:

- Vad har ni gjort för att komma tillrätta med bristen på specialkompetens för multisjuka patienter?
- Är ni beredda att driva på för att det ska finnas åtminstone två fungerande och tillgängliga vårdcentraler i Skåne med specialkompetens för personer med funktionsnedsättning?
- Hur ställer ni er till möjligheten att patienten ska kunna få extra tid för skrivande av intyg/utlåtanden?

- Vad anser ni om utökat samarbete mellan sjukvården och Försäkringskassan avseende hur intyg ska fyllas i och formuleras för att undvika att intyg underkänns och måste skrivas om?
- Region Skånes hemsida är en plattform dit nästan alla Skånes medborgare vänder sig för att hitta korrekt och aktuell information. Hur tänker ni arbeta för att hemsidan förbättras och förenklas?

Sammanställning av partiernas svar

Centerpartiet har en punkt i sitt nationella valprogram som lyder ”*Det ska finnas specialistkompetens på våra vårdcentraler kring patienter med medfödda eller varaktiga funktionsvariationer*”. Nationellt har man drivit igenom att fast läkarkontakt ska införas i hela Sverige. Man stöttar i Region Skåne att det ska finnas minst två fungerande vårdcentraler med specialistkompetens, men ser helst att den typen av kompetens finns på alla vårdcentraler. Man vill minska administrationen för sjukvårdspersonal för att kunna ge mer tid och uppmärksamhet till patienter till exempel för skrivanden av utlåtanden. Man strävar efter lättillgänglighet inom vården såväl digitalt som fysiskt. Hemsidan bör ses över i samråd med förvaltningen och utvecklas så att information blir lättillgänglig och sökbar för alla.

Kristdemokraterna driver frågan om fast läkarkontakt för alla Skåningar och att de multisjuka och mest behövande prioriteras i detta. Man har tillsammans med Alliansen drivit frågan om specialistkompetens gällande funktionshinder inom primärvården bland annat genom att skapa ett ersättningsystem som ska uppmuntra vårdcentraler med den inriktningen. Det har inte givit önskat resultat, men man kommer fortsätta kämpa för det.

Man vill arbeta för att avlasta personalen från onödiga administrativa bördor och även från andra kringuppgifter som inte är direkt vårdrelaterade.

Man har i samarbete med Alliansen initierat och stöttat olika samverkansprojekt inom ramen för deras ansvar inom Region Skåne för att förbättra samarbete och samordning mellan olika enheter inom hälso- och sjukvården, mellan region och kommun och mellan statliga myndigheter och sjukvårdsregionerna.

Man anser att informationsarbetet på hemsidan ska utvecklas i samarbete med funktionsrättsrörelsen. Nuvarande problem ska åtgärdas.

Moderaterna belyser att i de flesta regioner har det under flera år utbildats för få specialister, och att bristen i några specifika personalkategorier orsakar flaskhalsar och därför får vårdcentralerna inte tag på önskad kompetens. Man anser att det behöver finnas vårdcentraler med kompetens i alla kommuner, och har därför drivit på att det i villkoren för att starta och driva vårdcentral ska finnas möjlighet att knyta till sig underleverantörer med specialistkompetens. Sjukhusen har sedan uppdrag att samverka med vårdcentralerna i sitt distrikt med ett befolkningsansvar.

Man vill anställa 3500 fler personer i den skånska vården, särskilt fler specialister i bristyrken.

För att förbättra arbetsförhållandena och underlätta rekryteringen, presenterade man under våren ett nytt personalpaket med bland annat följande förslag:

- * Rekryteringsbonus för den som lockar en ny vårdkollega till regionen.
- * Möjlighet till frivilliga 12-timmarspass - och då arbeta färre dagar
- * Ny karriärstege - fler karriärvägar med möjlighet till högre lön utan att lämna vårdgolvet
- * Fler chefer "på golvet" - för ett närvarande ledarskap
- * Utbildningslön till undersköterskor som vidareutbildar sig till sjuksköterskor
- * Handledarbonus till dem som handleder vårdstudenter
- * Rekrytera och språkutbilda personal från andra länder.
- * Avskaffa onödig administration – bort med krångliga system och byråkrater

Socialdemokraterna påpekar att ackrediteringsvillkoren för vårdcentral ställer krav på att leverantören ska organisera sin verksamhet så att ”behov av hälso- och sjukvård hos äldre, personer med sammansatta vårdbehov, kroniskt sjuka samt personer med funktionsnedsättning särskilt tillgodoses.” Socialdemokraterna har avsatt stora summor i sina budgetförslag för att stärka primärvården ekonomiskt och anställa fler så att vårdcentralerna kan leva upp till detta krav, vilket också innebär att skriva intyg/utlåtanden. Samarbetet mellan sjukvården och Försäkringskassan behöver utökas och utvecklas. Det förutsätter dock att samma intension finns hos Försäkringskassan.

Man anser att det är för lite med enbart två vårdcentraler med specialistkompetens i Skåne. Om Socialdemokraterna blir styrande i nästa mandatperiod ger man gärna förvaltningen uppdraget att se över ackrediteringsvillkoren och utreda hur de behöver förändras för att öka intresset hos vårdcentralerna att ta tilläggsuppdraget. Eventuellt om det finns andra lösningar. Det är en självklarhet att information om vilka vårdcentraler som har olika tilläggsuppdrag ska finnas på aktuella hemsidor och 1177. Regionfullmäktige har antagit att vårdcentralerna ska få egna hemsidor enligt Socialdemokraternas förslag till regionfullmäktigebudget 2022.

Miljöpartiet påpekar att personer med funktionsvariation riskerar att få sämre behandling än andra grupper inom sjukvården är ett jämlikhetsproblem.

Man vill satsa på forskning om hälsa för personer med funktionsnedsättning, och ny kunskap ska snabbt implementeras i verksamheten. Samt öka kontakten mellan vårdcentralerna och sjukhusen så att man på vårdcentralerna kan få digitala konsultationer av sjukhusets specialister. För att primärvården ska kunna anställa fler specialister vill man genomföra en stor personalsatsning genom ökad statlig finansiering.

Administrativa uppgifter tar för mycket tid för både personal och anhöriga, och man behöver se över hur många intyg som behövs och hur ofta de ska uppdateras.

Försäkringskassan ska ha en mer stöttande roll än den har idag, och ökat samarbete är positivt.

Man vill att det ska säkerställas att lösningar för e-hälsa är tillgängliga för alla. Digitala tjänster måste utvecklas med fokus på användarvänlighet och i samarbete med patientorganisationer för personer som riskerar drabbas av digitalt utanförskap.

Vänsterpartiet tror att arbete i team och vårdkedjor som är logiska och sammanhållna med kontaktpersoner som håller ihop är viktigt. Om detta kommer organiseras i specialistkompetenta vårdcentraler har man inte tagit ställning till.

Man ställer sig positiva till extra tid för alla patientmöten som kräver det. Man anser att det är viktigt att vården organiseras så att patientens behov tillgodoses, vilket är ett problem idag.

Sjukförsäkringen behöver förstärkas och de människor som behöver stöd av Försäkringskassan ska få det. Den utveckling som har varit under de senaste åren är inte ok, där intyg och läkarutlåtande blir underkända eller där individer får avslag trots tydliga behov av stöd från försäkringen. Utvecklingen behöver vändas och sjukförsäkringen behöver återupprättas.

Man kommer fortsätta lyfta frågan om att hemsidan behöver förbättras och förenklas, precis som man gjort under denna mandatperiod.

Hemsidan aktualiseras också vid efterfrågan av protokoll och underlag på hur de olika partierna har agerat.

Sverigedemokraterna vill se över arbetstidsmodeller, ökade förmåner och förbättrade lönevillkor för att öka och få tillbaka kompetens inom sjukvården och menar att varje vårdcentral bör arbeta upp bra lösningar för sina listade patienter. Att det finns vårdcentraler som kan ta sig an större uppdrag inom området är dock positivt.

Vårdcentralernas organisation och resursfördelning bör ses över för att hitta problem och lösningar vilket bör lyftas i den nya kunskapsstyrningsorganisationen.

Inom sjukvården läggs idag väldigt mycket tid på administration och det vill man se över. Administration gällande intyg/utlåtande är dock en viktig bit som måste fungera och det måste förbättras på de vis som behövs.

Man ser positivt på ett utökat samarbete mellan sjukvården och Försäkringskassan om hur intyg ska fyllas i och formuleras för att undvika att de underkänns och måste skrivas om.

Hemsidan är inte föremål för några politiska beslut, men det är viktigt att den är tillgänglig och lättförståelig. Det ska vara enkelt för brukar- och patientorganisationer att komma med synpunkter och inspel som kan förbättra den.

Färdtjänst och Kollektivtrafik

Våra medlemmar är ofta helt beroende av färdtjänst för att kunna transportera sig då allmän kollektivtrafik eller resa med egen bil inte är ett alternativ för dem av olika skäl som ekonomi. Därför måste färdtjänsten fungera, vilket inte alltid är fallet idag. Det finns många klagomål på bemötande från förare, att tidsregler inte hålls (beställning, hämtning, lämning) fortkörning, att bilarna ibland helt uteblir, långa väntetider för att beställa resa, att missförstånd ofta sker av bokningscentralen mm. Det nya reglementet samt striktare tolkning gör det svårare att få och använda färdtjänst.

När DHR Skåne lämnade in en skrivelse till Regionfullmäktige som togs upp på Centrala Funktionshinderrådet i december 2020 så var inställningen att man följer Färdtjänstlagen, dvs lägger sig på en miniminivå, och att detta var bara mindre justeringar som gjorts. Vilket vi protesterade mot. T. ex så kan 4.15 Allmänna ordningsföreskrifter "Tillståndshavare är skyldiga att följa förarens anvisningar och tillsägelser. En tillståndshavare som inte rättar sig efter detta riskerar att bli avvisad från fordonet och därmed förlora rätten till att åka vid detta tillfälle" de facto innebära livsfara för färdtjänstresenären eftersom hen inte kan protestera mot fortkörning eller att chauffören smsar/tittar på film mm under färden. Det kunde man inte ta åt sig. Så skulle man inte "tolka" skrivningen. Faktum är att det som står i ett reglemente är det som gäller. Om man inte vill riskera att färdtjänstchaufförer använder reglementet på ett för resenären negativt sätt skulle texten formulerats på annat sätt.

Våra medlemmar upplever att det har blivit svårare att få färdtjänst beviljad senare år, även när man haft färdtjänst under många år. Läkarintyg som är skrivna på samma sätt som tidigare godkänns inte, hur vägen ser ut till närmaste busshållplats påverkar inte beslut (lutning som gör att man inte kan ta sig upp med vanlig rullstol utan hjälp) mm.

Frågor:

- Hur arbetar ni för att förbättra Färdtjänsten?
- Är ni beredda att göra en översyn av Färdtjänstreglemente som antogs 2020-04-16?
- Hur motiverar ni att trappklättring togs bort 2017? Det skyldes på säkerhet men detta stämmer inte då trappklättrarna är väldigt säkra och har man väl utbildade utförare är detta inget problem. Det finns möjlighet att utbilda förare i Skåne. Vi anser att det enbart handlar om ekonomi och det drabbar våra medlemmar och är diskriminerande.
- Hur ser ni på att kostnaden för resor som sker utanför regionen eventuellt blir dyrare än om resan hade fortsatt med samma fordon då resorna går med ordinarie taxitrafik? Numer går alla resor över regiongräns som riksfärdtjänst. Tidigare kunde man åka färdtjänst från skånsk kommun till grannkommun i annat landsting. Det togs bort med det nya reglementet.

Sammanställning av partiernas svar

Centerpartiet vill att Region Skåne i upphandlingar av färdtjänst ska ställa krav på grundläggande kunskap om funktionsvariation och bemötande.

Det nationella funktionshindermanifestet från Centerpartiet slår fast att de tycker att färdtjänstlagen ska ändras så att personer med funktionsnedsättning, som inte kan utnyttja allmänna kommunikationer, kan resa på ett tryggt sätt från dörr till dörr. Detta för att tydliggöra färdtjänstens kompensatoriska uppdrag i lagstiftningen.

Som en del av Alliansen har de beslutat en värdighetsgaranti som nu gäller för den färdtjänst som Skånetrafiken ansvarar för, samt initierat samtal kring regelverket och utformningen för färdtjänst med kommunerna som ska återrapporteras i november 2022. Man har också skrivit till regeringen om en översyn av färdtjänstlagen.

Kristdemokraterna har varit drivande i flera frågor som rör färdtjänst, både på region- och riksnivå. I Region Skåne driver man bland annat att värdighetsgarantin för färdtjänsten måste utvecklas. Detta återfinns i Kristdemokraternas valmanifest.

Det är viktigt att säkerställa att färdtjänstutförarna har rätt kompetens gällande bemötande av personer med funktionsnedsättning, och hjälpmedel. Som exempel på konsekvenser av fel bemötande kan personer inom autismspektrumet få ett försämrat hälsotillstånd av stressituationer.

Det är mycket angeläget att bevaka den rättspraxis som utvecklas kring beviljandet av färdtjänstillstånd, i synnerhet för personer med grav synnedsättning eftersom det kan vara förenat med livsfara för de som färdas med den allmänna kollektivtrafiken. Vid behov måste lagen ändras för att säkerställa att individen får rätt färdtjänst.

Kollektivtrafiknämnden i Region Skåne, som styrs av Allians för Skåne, har tillsammans med de 25 kommuner som använder Region Skånes färdtjänst inlett en översyn av reglementet efter att Kristdemokraterna tog upp frågan. Giltighetstiden för de färdtjänstillstånd som just prövats har förlängts med 12 månader. Det förs även en dialog med funktionshinderrörelsen genom olika brukarråd, och det har beslutats att skriva till regeringen om att färdtjänstlagen behöver ses över.

Trappklättring finns med i nuvarande reglemente. Däremot behövs särskilt tillstånd för tjänsten som utfärdas av färdtjänsthandläggare. Det finns trappor där trappklättring är förenat med stora risker och det är chauffören som bedömer om det är säkert, och det kan därför inte garanteras.

Man anser att det ska finnas en gemensam färdtjänsttaxa i hela Sverige eftersom färdtjänst är en riksfråga och det behövs nationella riktlinjer.

Moderaterna påpekar att de enligt alla mätningar ligger högt i sin Nöjd-Kund-Index både när det gäller färdtjänst, sjukresor, trygghet och beställningsmottagning.

Det utbildas chaufförer och personal på beställningsmottagningen i Hässleholm framför allt i bemötande.

Reglementet ses över regelbundet och det kommer troligen ses över nästa mandatperiod om och när man ser över färdtjänstlagen.
Trappklättrare och gränsresor ingår i reglementet.

Miljöpartiet anser att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla och det är en av Miljöpartiets viktigaste frågor. Tillgänglighetsanpassningar av Skånetrafikens hållplatser behöver skyndas på. I det arbetet ingår att göra det lättare för synskadade att få information vid hållplatser med prator. Skånetrafiken ska föra en aktiv dialog med de grupper som berörs och alltid tillgänglighetstesta nya produkter och tjänster. Man vill utveckla kollektivtrafiken på landsbygden. Där det idag är dåligt underlag för kollektivtrafiken och det saknas buss- eller tåglinjer behöver den anropsstyrda trafiken bli bättre. Det är viktigt att den anropsstyrda trafiken anpassas för att enkelt kunna användas av personer med funktionsnedsättning. När det nya reglementet om färdtjänst beslutades yrkade man att ärendet skulle återremitteras eftersom det saknades konsekvens- och kostnadsutredning. Eftersom yrkandet fick avslag deltog inte Miljöpartiet i beslutet.

Socialdemokraterna vill att Region Skåne ska verka för alla människors lika rättigheter och möjligheter. I slutet av 2021 lades ett förslag om att kollektivtrafiknämnden skulle ta initiativ till att i samverkan med berörda kommuner se över reglementet för färdtjänst vilket beslutades I februari 2022 fick man igenom ett tilläggsyrkande att tagna avslagsbeslut med hänvisning till rättspraxis, år 2021, gällande personer med funktionsnedsättning ändras, undantaget där rättsprocess påbörjats, och färdtjänst beviljas tills ny prövning kan göras. Detta i väntan på att kollektivtrafiknämnden i samverkan med berörda kommuner ska se över reglementet för färdtjänst, vilket blev antaget på samma möte.

Eftersom kunskap om olika gruppers levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut hoppas man att nya dialogformer med funktionshinderorganisationerna ska skapa förutsättningar för bra beslut för alla parter.

Enligt Skånetrafiken går det bra att ansöka om trappklättring vid ny ansökan, eller som komplettering av befintligt färdtjänstillstånd. Trappklättring ses som en övergångstjänst tills kommunen har genomfört bostadsanpassningar. Den tiden är satt till 6 månader. Om det trots det inte skulle finnas är det självklart något som måste tittas på.

Skånetrafiken har satt regionen som gräns för riksfärdtjänst då den inte är flytande, och resor utanför regionen binder upp fordon vilket ger sämre kapacitet i Skåne. Att detta blir dyrare för resenären är inte bra, och frågan tas med vidare.

Sverigedemokraterna har riktat stor uppmärksamhet mot färdtjänsten särskilt under mandatperiodens andra del, där man agerat efter att missförhållanden blivit kända alltifrån ökade svårigheter för personer med synnedsättning att beviljas färdtjänst till dåligt bemötande och t.o.m. fysiska övergrepp mot färdtjänstresenärer. Bland annat genom följande tilltag:

- Initiativärende till Kollektivtrafiknämnden 210624 om Krav på utdrag ur belastningsregistret för färdtjänstchaufförer.

- Motion till Regionfullmäktige 210928 om Hantering av klagomål inom färdtjänsten.
- Initiativärende till Kollektivtrafiknämnden 211001 om Rapportering av incidenter inom färdtjänsten.
- Interpellation vid Regionfullmäktige 220215 om färdtjänst över regiongränserna.
- Insändare i Kristianstadsbladet i maj 2022: ”Vi kräver rättvis bedömningsgrund för färdtjänstillstånd”.
- Motion till Regionfullmäktige 220614 om Påminnelse om färdtjänstillstånd
- Motion till Regionfullmäktige 220927 om ändrat reglemente vad gäller trappklättring

Sverigedemokraternas nuvarande nämndgrupp var inte delaktiga i beslutet om trappklättring, men har lämnat en motion om att ändring ska göras för att det inte bara ska gälla i den egna bostaden. Även svårigheterna vid trappklättring behöver hanteras i reglementet.

Att använda länsgränsen som fast gräns för riksfärdtjänst har ifrågasatts genom en interpellation till kollektivtrafikens ordförande. När man inte fick tillfredsställande svar på motiveringen till beslutet vill man arbeta för att resor över regiongränserna skall ske till en rimlig kostnad, liksom varit fallet tidigare.

Vänsterpartiet driver på för en förbättrad färdtjänst på många sätt. Tre exempel från denna mandatperiod är att göra en översyn av färdtjänstreglementet, att se till att alla som har rätt till färdtjänst ska få det, och att säkra goda arbetsvillkor för de som kör färdtjänsten.

Beslutet om trappklättring lades fram av S och MP, och Vänsterpartiet vet inte hur det motiverades den gången. Det de gjorde i samband med beslutet var att kräva att byte mellan fordon skulle tas bort.

Det är inte rimligt att människors rörelsefrihet begränsas och/eller försvåras av regiongränser. I Skåne påverkas många som bor på gränsen till övriga Sverige på ett orimligt sätt och man behöver hitta en lösning på detta.

Tillgång till arbete

I Sverige är många ersättningar som sjukersättning och pensioner kopplade till SGI, sjukpenninggrundande inkomst. För att få en rimlig levnadsstandard behöver man arbeta helst heltid. Samtidigt väljs personer med funktionsnedsättning ofta bort av arbetsgivare för att de är rädda för extra kostnader. Många personer med funktionsnedsättning får därför inte arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Region Skåne är enligt sin hemsida Skånes största arbetsgivare med sina 36 000 anställda med 100 olika yrkesgrupper. Om man från Region Skånes sida medvetet gick ut och anställde

personer med funktionsnedsättning skulle man bli en förebild för andra arbetsgivare och visa att personer med funktionsnedsättningar är anställningsbara och blir bra arbetstagare/kollegor.

Frågor:

- Hur arbetar ni inom Region Skåne för att underlätta för personer med

Sammanställning av partiernas svar Tillgång till arbete

Centerpartiet ser gärna att fler med funktionsvariation ska få fast anställning inom regionens verksamheter. Det tas specifikt upp i det regionala valprogrammet. Hur det ska genomföras är upp till varje förvaltning. Man har fått med i varje antagen budget i regionfullmäktige en skrivning om att regionen hela tiden måste arbeta för att personer med funktionsvariation ska kunna arbeta på lika villkor. Samt att Region Skåne ska bidra till de nationella målen om att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden.

Kristdemokraterna tycker att det gått alldeles för trögt med arbetet med att underlätta för människor med funktionsnedsättning att få fast arbete inom Region Skåne.

Kompetensförsörjning och personalbrist tas upp. Man vill utöka insatsen ”Vägen in” för personer med funktionsnedsättning så att fler kan erbjudas anställning, men vill även göra mer för att få fart på arbetet. Att den enskilde ges möjlighet till att arbeta utifrån sina unika förutsättningar är viktigt både för den enskilde men också för samhällsekonomin. Delaktighet i en arbetsgemenskap och känslan av att ha en uppgift har stor betydelse för att människor ska må bra.

I riksdagen har man föreslagit att en utredning ska göras för att inkludera utövande av arbete i de grundläggande behoven som ger rätt till personlig assistans, samt att utreda hur man kan ta bort hinder och underlätta för små och medelstora företag att anställa personer med funktionsnedsättning. Man vill höja utvecklingsbidrag till arbetsintegrerade sociala företag (ASF), eftersom man anser att dessa företag tar emot personer med funktionsnedsättning av mer varaktig karaktär, till skillnad från statligt ägda Samhall.

Moderaterna tar upp den kompetensförsörjningsutmaning som Region Skåne står inför. Genom arbetsmarknadssatsningar i samarbete med Arbetsförmedlingen skapas alternativa rekryteringsvägar för de som står långt från arbetsmarknaden. Då gruppen arbetslösa och Arbetsförmedlingens uppdrag och insatser förändras över tid behöver Region Skåne kontinuerligt se över arbetssätt för att säkerställa att arbetsmarknadens och verksamheternas behov möts. Man anser att Insatsen Vägen In (personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga) kan utökas så att fler kan erbjudas anställning. De medel som finns avsatta i nuvarande budget för extratjänster kan i stället användas för denna målgrupp.

Miljöpartiet menar att en mångfald bland medarbetarna är bra för arbetsplatsen. Region Skåne bör som en stor offentlig aktör arbeta aktivt med att rekrytera och anställa personer med funktionsvariationer. Regionen behöver som arbetsgivare gå före och trappa upp arbetet med bättre matchning och anställningar av personer med funktionsvariationer. I upphandlingar ska regionen satsa mer på arbetsintegrerande sociala företag och stötta sociala

innovationer På nationell nivå vill man öka flexibiliteten för att arbeta och studera med bibehållen sjukersättning. Införa A-kassa som omfattar alla oavsett anställningsform eller hur många timmar man arbetar, höjdaktivitetsersättning och sjukersättning. Göra det enklare att starta företag samt uppmuntra mångfald av företagsformer. Kooperativ, personalägda företag och sociala företag ska få lika goda förutsättningar att få lån som aktiebolag.

Vänsterpartiet understryker att det är viktigt att rekrytering sker utan diskriminering och vill öka andelen personer med funktionsnedsättningar som har anställning i region Skåne. Man menar att det är en demokratifråga och en fråga om tillgång till hela samhället. Man har haft med ökade resurser i sina oppositionsbudgetar under många år.

Sverigedemokraterna anser att meningsfull sysselsättning är viktigt. Därför ska regelverk, ersättningar och flexibilitet på daglig verksamhet ses över. Det ska finnas en trygghet för de som inte ges möjlighet till reguljärt arbete. Man vill arbeta för att sänka de trösklar som finns för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete. Det ska inte vara funktionsnedsättningen som avgör om någon kan arbeta, utan arbetsförmågan.

Tillgång till rehabilitering och hjälpmedel

En olycka kan drabba alla. Dessutom blir vi alla äldre och får därmed åldersrelaterade sjukdomar. Fungerande rehabilitering kan förbättra livssituationen för den enskilde och samtidigt spara pengar för samhället. När en person kan arbeta oavsett på vilken nivå är det en vinst för alla. Att kunna bo hemma istället för särskilt boende är något de flesta vill och är dessutom billigare för samhället.

Köer till rehabilitering och för att få fungerande hjälpmedel är idag långa. Hjälpmedelsutbudet har begränsats och nya mer funktionella hjälpmedel bedöms som för dyra. Det gör att det hamnar på den enskilde och hans familj att undersöka vilka hjälpmedel som finns på marknaden och finansiera dem.

Frågor:

- Vilka förslag har ni lagt för att förbättra rehabiliteringen? Gäller allt från tillgång till sjukgymnaster, arbetsterapeuter, varmvattenbassänger till terapiridning för barn och vuxna
- Vad anser ni om Region Skånes nuvarande policy avseende hjälpmedel?

Sammanställning av partiernas svar Rehabilitering och hjälpmedel:

Centerpartiet vill se att ”Det ska finnas rehabiliteringspersonal på alla akutmottagningar och på alla sjukhusens vårdavdelningar”. Detta betyder att de arbetar för att det ska finnas tillgång till både fysioterapeuter som arbetsterapeuter på varje vårdavdelning på sjukhusen. Detta för att de vill satsa mer på rehabilitering tidigt för att undvika senare komplikationer och för att

patienter ska vara väl förberedda för hemfärd och fortsatt eftervård i hemmet. Här är mobila team en viktig satsning likaså att Primärvården ska säkra tillgång till besök av och kontakter med läkare både på vårdboenden och inom hemsjukvården för behandling.

Centerpartiet driver även på för mer grön rehabilitering och de värnar om Naturunderstödd Rehabilitering så kallade NUR-gårdar där patienter får vistas i naturen som ett sätt att rehabilitera stress och psykisk ohälsa. Det är viktigt att man har ett holistiskt synsätt på rehabilitering och att den inte enkom behöver vara medicinsk, utan att det under läkares ansvar även kan inkludera återhämtning i naturen. I deras valprogram har de även tagit upp att de vill etablera ett parasportcenter i Skåne, för att alla ska kunna ha lika rätt till såväl rehabiliterande fysisk aktivitet som till fritidsutövning.

Det pågår just nu en översyn av hjälpmedelsutbudet. Centerpartiet vill få till ett bättre samarbete mellan regionen och med de som är huvudansvariga för hjälpmedel i kommunerna (regionen förskriver idag el-rullstolar och kognitiva hjälpmedel). För barn har regionen det fulla ansvaret och det ska fortsätta.

Moderaterna driver frågan att fler yrkesgrupper utöver fysioterapeuter ska ingå i vårdvalet. Rehabiliteringen ska beslutas tillsammans med patienten och det ska finnas möjligheter att skapa avtal med underleverantörer. Kvaliteten är särskilt viktig för den som har en kronisk sjukdom eller funktionsnedsättning, eftersom dessa personer ofta har flera olika kontakter inom vården samtidigt.

Hjälpmedel bör hanteras enligt samma principer som läkemedel, med att professionen gör bedömning om vad som ska ingå i utbudet för att täcka behov enligt god nivå, och sedan får individuella bedömningar göras av den som behandlar.

Sverigedemokraterna tycker att dagens uppdelning mellan kommun och region gällande hjälpmedel är bra. Vill se ett samlat grepp och att fritt val inom vissa hjälpmedel ses över.

Kristdemokraterna vill ha större fokus på personalfrågan inom rehabilitering för att kunna trygga kompetens och kunna ge personalen stort inflytande över sitt arbete så deras kompetens används på bästa sätt. De vill se att det ska finnas en person som är ansvarig för rehabilitering i varje kommun, MAR. De vill att personalfrågan ska ses över så kompetensen används på rätt sätt.

När det gäller hjälpmedel ska individen ha en större valmöjlighet så man får ett hjälpmedel som passar en själv. Men innan hjälpmedlet föreskrivs måste en riskanalys göras så eventuellt funktionella risker tas i beaktande.

Vänsterpartiet vill införa högkostnadsskydd inom hjälpmedel.

Miljöpartiet anser att primärvården ska ha det övergripande ansvaret vid rehabilitering. Det ska finnas ett rehabiliteringsteam på varje vårdcentral. Systemet med hörselcheckar ska

avskaffas. Miljöpartiet vill att det ska bli möjligt att köpa en specialanpassad cykel på samma sätt som man idag kan göra med bil genom det s.k. bilstödet. Specialanpassad cykel och bil ska kunna innehas av samma person samtidigt. Hjälpmedel ska ingå i högkostnadsskyddet. De jobbar för att move and walk ska vara mer tillgängligt för barn och ungdomar med cerebral pares.

Socialdemokraterna vill tillföra betydande resurstillskott till psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden för att möjliggöra angelägna satsningar, bland annat inom hjälpmedelsområdet. De har till exempel öronmärkt pengar till införande av hjälpmedlet Innwalk De vill kunna fortsätta att upprätthålla terapiridning. Rehabilitering är viktigt då det sker förebyggande och därför kan minska behovet av sjukhusvård. Regionen ska driva på för att den senaste teknologin ska användas inom rehabilitering för att den ska bli så effektiv som möjligt.

Övrigt ni vill tillägga:

Centerpartiet:

Centerpartiet har nationellt antagit ett funktionshindermanifest inför valet 2022 som innehåller 29 konkreta förslag som vi nationellt kommer att driva för att underlätta livet för människor med olika funktionshinder. Denna går att läsa här:

https://www.centerpartiet.se/download/18.30dab7701820ef4638c21e4/1659441371485/Funktionsnedsättning_UTSKRIFT.pdf

MP

Miljöpartiet vill ha ett samhälle där det är lätt att må bra. För oss i Miljöpartiet är Skåne lika med kreativitet, mångfald och innovationer, där olikheter är en styrka och där vi får vara precis som vi vill vara. Vårt Skåne är ett Skåne fritt från rasism, främlingsfientlighet och diskriminering. Det är ett Skåne det är lätt att trivas i. På nationell nivå har Miljöpartiet tillsammans med Sveriges samlade funktionshinderrörelse varit pådrivande för att bristande tillgänglighet nu klassas som diskriminering i Sverige. Och vi fortsätter vara pådrivande i arbetet med att göra Sverige tillgängligt i praktiken. Vi vill vässa Region Skånes arbete mot främlingsfientlighet, rasism och diskriminering och stärka arbetet för demokrati och delaktighet. Vi vill öka Region Skånes stöd till kulturlivet och göra kulturen tillgänglig i hela Skåne och öka stödet till digitala eller turnerande föreställningar och utställningar. Alla ska med när Skåne ställer om.

KD

Kristdemokraterna driver en sjukvårdsreform som innebär bland annat att regionerna ska läggas ner och staten ta ansvar för sjukvården. Man tror att dagens splittrade organisation är en del av orsaken till att samverkan mellan olika instanser inte fungerar som den borde

Referenser, länkar lämnade av DHR Skåne i utskickat frågeformulär

Boverkets regler för tillgänglighet allmänna platser mm:

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/krav-pa-byggnadsverk-tomter-mm/allmanna/tillganglighet>**FNs konvention om rättighet för personer med funktionsnedsättning:**

<https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionshinder-a4-webboptimerad.pdf>

FNs konvention om rättighet för personer med funktionsnedsättning:

<https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionshinder-a4-webboptimerad.pdf>

Plan och Bygglagen:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900

Region Skåne utredning: Primärvård för vuxna med funktionsnedsättning En utredning om förbättringsmöjligheter inom Skåne 2017-09- 12.

<https://www.skane.se/Public/Protokoll/H%C3%A4lsa-och-sjukv%C3%A5rdsn%C3%A4mnden/2017-12-08/Vuxna%20med%20varaktig%20funktionsneds%C3%A4ttning%20-%20rapport/Utreddning%20-%20Vuxna%20med%20flerfunktionsneds%C3%A4ttning%202017-09-12.pdf>